

גם קפריסין היא ארץ-ישראל

לפיכפוך אינסופי במדינה משוררת.

חוקת ז'בוטינסקי

קפריסין לא הלכה בדרכה של ארץ-ישראל.

נעשה בה ניסיון אמיץ להגשים את חלומם המשותף של מנחם בגין ונאיה הוותיקה: מדינה אחת, בדת-יחידה, "דמוקרטיה" שבה יהיו בני שני העמים זה בצד זה, שווים זכויות וחובות.

יש להודות שבקפריסין נעשה באמת כל מה שאפשר היה לעשות כדי להביא להצ'לחת רעיון זה.

זכויות שני העמים הובטחו בארץ פן הגיוני בחוקה כתובה ומשוררת יינתן.

הובטחה אחדות הרפובליקה הקפריסאית. נמנע צירופה ליוון או לתורכיה. נעשה הכל כדי להעניק לשני העמים תחושה של ביטחון. לכל עם ניתן לבחור במוסדות משלו, והובטח שבמוסדות המשותפים לא יוכל הרוב לחסל את זכויות המיעוט. זה מיעוט לא יוכל להפריע לפעולות הלגיטימיות של הרוב.

על גבי הנייר — מושלם. אנשי השומר-הצעיר, שחלמו פעם על מדינה דרל-אומית, יכלו לעלות. עראפאת יכול היה לכלול את החוקה ב"אמנת הלאומית הפלסטינית". בגין יכול היה לטעון, בצדק גמור, כי החוקה כולה הועתקה מזה שנוסחה על-ידי זאב ז'בוטינסקי בסיפרו האחרון, "חוקת-היסוד למדינה שתקום בארץ-ישראל הש'למה".

אולם חוקה זו לא תיפקדה אפ'י לזו יום אחר.

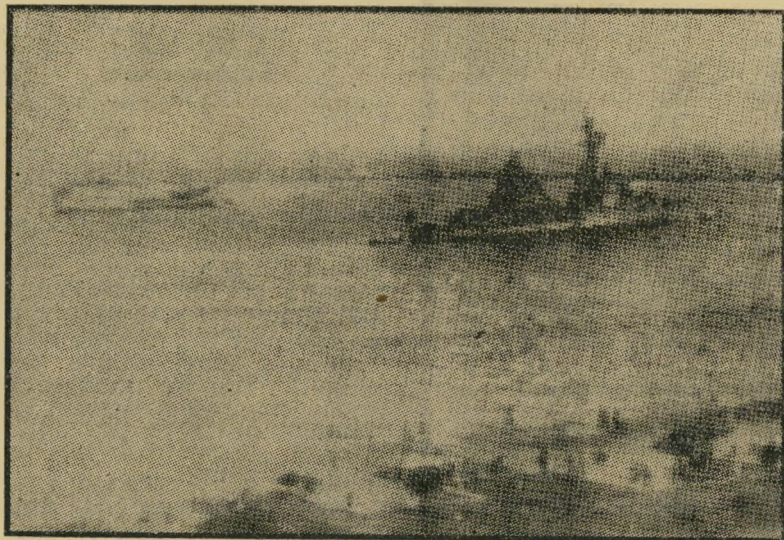
הנסיל הלאומי

מ' ידחמתה-האזרחים, שפרצה מייד עם כינון הרפובליקה הקפריסאית. נסתיימה בהסדר שנינה למעשה את סידר-ריהיטוד של החוקה, אך עדיין שמר על אחדות הארץ.

נוצר מין מיסטר-ביניים. שאינו מדינה איהודית, אך גם אינו חלוקה. אפשר לכוונתו בשם "פדרציה-למעשה", אף שלא כך נקרא להלכה.

בשטח בוצעה חלוקה — לא בין שתי מדינות, אלא בין שני עמים. כל כפר יווני היה שייך למעין יחידה יוונית, מוגנת על-ידי מיליציה יוונית. בהדרכת קצינים שויב" או מיוון. כל כפר תורכי היה שייך ליחידה דה-תורכית, המוגנת על-ידי צבא תורכי המיובא מתורכיה. כל עם נהג למעשה כיהידה אוטונומית, כשהאי הופך לפסיפס של איים יווניים ותורכיים.

הסדר זה יכול היה לתפקד, מפני שבראשו עמד אדם מיוחד-במיוחד: נו — גבר תקיף אך מתון, דוחם-

חיל-הים התורכי מפליג לעבר האי

לאתא-תורכ הגדול, האיש שגירש את המור-ני היוונים מאנטוליה בדם ואש ותמימות-עשן.

כל ילד בקפריסין ינק את הי-שינאה הזאת יחד עם חלב אמו.

כל יווני קפריסאי שונא תורכים, וחס-עצמו שייך לעם היווני הגדול שמעבר לים. כשם שכל ילד יהודי בישראל חס-עצמו שייך לעם היהודי העולמי. כל תורכי בקפריסין רואה את עצמו שייך למישפחה התורכית הגדולה, כשם שכל פלסטיני רואה את עצמו שייך למישפחה הערבית הי-אדירה.

כאשר קמו היוונים למרוד בעול הכובש הבריטי, הם היו "ציונים" — משאת-נפשם היתה להתאחד עם אחיהם היווניים באשר הם. סיסמתם היתה "אנוסיס" — איחוד עם יוון. ואילו לגבי המיעוט התורכי בקפריסין, אנוסיס היה חלום-בלהות. היה מגוי וגמור עימם למנוע אותו על-ידי קריאת הצבא התורכי הסדיר, שהיה מוכן לחוש לעזרת האחים הנצורים.

קפריסין בסוף שנות ה'50, ארץ-ישראל באמצע שנות ה'40.

כל ישראלי שביקר אז בקפריסין חש כאילו חזר לפלשתינה (א"י) של סוף המנ-דאט: שוטרים בריטיים במדים המוכרים, טרור, מחתרת, "בווינגראד", רובעים מוגנים של עם אחד מול הרובעים המוגנים של העם השני.

וכל ישראלי יכול היה לתת די-שכנים את העצה: חלוקה. מוטב לכל עם להסתפק בחזק מן הארץ-לחת דיגנו וגפנו, מאשר להיכנס-

ששני עמים עוינים מסוגלים לחיות יחד במדינה אחת.

מת הרעיון של "ארץ-ישראל השלמה". מת הרעיון של "פלסטיין השלמה".

הוכחה מחדש התבונה העילאית שגילו חברי ועדת-הא"ם לארץ-ישראל, לפני 27 שנים, כאשר החליטו כי במצב כזה יש רק פיתרון טוב אחד: חלוקה.

ציונות יוונית

ש לא מעט דימיון בין הסיכסוך היווני-תורכי לבין הסיכסוך היהודי-ערבי.

שני עמים. שתי דתות. שתי דשונות.

לשני העמים — עבר מפואר. מכאן — התרבות היוונית העתיקה. הקיסרות של ביוזנטיון, התחושה של אבי התרבות העור-למית. מכאן — הכלפים המוסלמיים, האימ-פריה של בני עותמאן, הגאווה של גזע לוחמים וכובשים.

תקופות ארוכות של שיתוף-פעולה, כאי-שר היוונים מילאו תפקידים מרכזיים בממלכה העותמאנית, תור הזהב.

ומה כמה דורות — שינאה הדדית העוברת על גדותיה, שינאה רצחנית הניוור-נה ממעשי-זוועה הדדיים ללא-ספור, הא-שמות הדדיות ברצח-עם. התרבות היוונית המודרנית ספוגה כולה שינאה לתורכי הי-אכזרי, האויב התורשתי, שממנו השתחר-ררו האבות במאבק-דימים מפואר. התרבות התורכית המודרנית מרוכזת סביב ההערצה

מ' נחם בגין היה הראשון שקפץ על המציאה והסיק את הלקח ממלחמת-הדמים, שפרצה בקפריסין השכנה-הרחוקה.

המלחמה מוכיחה, לדבריו, שאין כל ערך לכוח-הירום של הא"ם. הוא לא מנע את המשבר. הוא לא מנע את מלחמת-האזרחים בין היוונים והתורכים באי. הוא לא מנע את הפלישה התורכית.

כרגיל אצל בגין, זהו לקח נכון. כרגיל אצל בגין, זהו גם לקח שיטחי — כמתכוון.

בגין נעצר

א'ם הישלה מישוהו את עצמו כי נוכי-חותו של כוח-הירום של הא"ם מע-ניקה למישוהו ביטחון של ממש — הרי התנפצה אשלייה זו בקפריסין, כשם שהת-נפצה בישראל במאי 1967.

כוח-הירום יכול למלא תפקיד חשוב ומי-בורך, כאשר שני הצדדים היריבים מעוני-יניים בכך. כשיש רצון כללי לשמור על השקט, יכול כוח-הירום הבינלאומי להח-ליק ניגודים, לצמצם ולהגביל משברים מקומיים, להפריד בין הצדדים ולמנוע הסתכסכות בלתי-רצויות.

אולם כוח-הירום אינו צבא למלחמה. בוודאי אין בכוחו להתמודד עם צבא אמי-ת, הערוך לקרב.

כוחות-ההירום הנוכחיים במדי-ברייטני וברמת-הגולן ממלאים תפקיד חשוב — אך תפקיד זה יגיע לקץ פיתאומי אם מצדדים או סוריה או ישראל יחליטו לפתוח במלחמה. אפשר גם להוסיף: אם אחת המעצמות הגדולות, הי-תומכות כמצדדים, בסוריה או בישי-ראל, תהיה מעוניינת בפתירת הי-מלחמה.

על כך, הניסוח הנכון של "לקח בגין" הוא זה:

● כוח-הירום של הא"ם אי-י-נו תחליף לשלום, אינו תחליף לפיתרון הסיכסוך.

● בהעדר שלום ובהעדר פיר-תרון, אין כוח-ההירום הבינ-לאומי משמש תחליף לכוף צבאי-לאומי יעיל, המוכן בכך עת די-מלחמה.

מי שהיה קוק ללקח זה, יכול לקבל אותו מן המאורעות בקפריסין. אבל אין זה הלקח היחיד, אף לא העי-קרי, הניתן שם.

חבל מאד שמנחם בגין אינו מסוגל לראות את הלקחים העיקריים.

..קפריסין השלמה"

ב' קפריסין מת השבוע רעיון המרחף גם בחלל האוויר של הארץ: הרעיון

